

مطالعه تطبیقی

شرط اشتراک دارایی زوجین

در حقوق ایران و فقه امامیه و کامن لا

فرناز رضایی

کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

دکتر علی مهاجری

عضو هیأت علمی دانشگاه

انتشارات فکرسازان

سرشناسه	: رضایی، فرناز، ۱۳۴۳ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: مطالعه تطبیقی شرط اشتراک دارایی زوجین در حقوق ایران و فقه امامیه و کامن لا / نویسندگان فرناز رضایی، علی مهاجری.
مشخصات نشر	: تهران : انتشارات فکرسازان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۵ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۶۰-۸۱-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: اموال زوجین -- ایران
موضوع	: Marital property -- Iran
موضوع	: اموال زوجین (فقه)
موضوع	: (Marital property (Islamic law
موضوع	: زناشویی - قرین و مقررات -- ایران
موضوع	: Marriage law -- Iran
موضوع	: حقوق تطبیقی
موضوع	: Comparative law
شناسه افزوده	: مهاجری، علی، ۱۳۴۰ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ م/۶/ KMH۵۴۰
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۵۶۳۳۲

انتشارات فکرسازان

مطالعه تطبیقی شرط اشتراک دارایی زوجین

در حقوق ایران و فقه امامیه و کامن لا

مولفان: فرناز رضایی، دکتر علی مهاجری

تعداد صفحه: ۱۴۵ قطع: وزیری تیراژ: ۳۰ نسخه دیجیتال

سال و نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۶۰-۸۱-۵

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

آدرس انتشارات: تهران، خ انقلاب، خ وحید نظری، قبل از تقاطع فخررازی، ک قدیری، پ ۲۲

واحد ۴. تلفن: ۶۶۹۶۰۷۶۰

فهرست مطالب

- ۱۱..... مقدمه
- ۱۵..... فصل اول: پیشینه، ادبیات و روش تحقیق
- ۱۷-۱-۲-۳..... پیشینه و ادبیات تحقیق
- ۱۸-۱-۲-۳..... روش تحقیق و تجزیه و تحلیل
- ۱۹..... فصل دوم: تجزیه و نتیجه گیری داده‌ها
- ۲۱-۱-۲-۳-۴..... شرایط نسبی عقد در نظام‌های مالی حاکم بر روابط زوجین
- ۲۱-۱-۱-۴..... شرط ضمن عقد
- ۲۴-۱-۱-۱-۴..... شرط ضمن عقد نکاح
- ۲۶-۱-۱-۱-۲-۴..... شرایط شروط ضمن عقد نکاح و ضمانت اجرای تخلف از شرط
- ۲۷-۱-۱-۲-۴..... روابط مالی زوجین و انواع نظام‌های مالی
- ۲۷-۱-۲-۱-۴..... مفهوم نظام مالی ازدواج
- ۲۷-۱-۲-۱-۱-۴..... نظام مالی قانونی
- ۲۸-۱-۲-۱-۲-۴..... نظام مالی قراردادی
- ۲۸-۱-۲-۱-۲-۲-۴..... انواع نظام‌های مالی حاکم بر روابط زوجین
- ۲۸-۱-۲-۲-۱-۴..... ولایت مرد بر دارایی زن
- ۲۹-۱-۲-۲-۲-۴..... اشتراک کامل دارایی
- ۲۹-۱-۲-۲-۳-۴..... افتراق کامل دارایی
- ۳۰-۱-۲-۲-۲-۴..... اشتراک نسبی دارایی‌ها
- ۳۰-۱-۳-۱-۴..... رژیم‌های مالی پذیرفته شده در حقوق ایران و فقه امامیه
- ۳۱-۱-۳-۱-۴..... رژیم مالی پذیرفته شده در حقوق ایران
- ۳۳-۱-۳-۲-۴..... رژیم مالی پذیرفته شده در حقوق اسلام (فقه امامیه) در روابط زوجین
- ۳۵-۱-۳-۳-۴..... دلایل فقه امامیه در برگزیدن رژیم استقلال دارایی
- ۳۸-۱-۳-۳-۴..... اثرات حاصل از رژیم مالی استقلال دارایی
- ۳۸-۱-۳-۴-۱-۴..... نفی ولایت مرد بر اموال زن
- ۳۸-۱-۳-۴-۲-۴..... سهم نبودن زن در دارایی و درآمد شوهر
- ۳۹-۱-۳-۴-۲-۲-۴..... شرط اشتراک اموال در ضمن عقد ازدواج

- ۴۱-..... شرط انتقال اموال در ضمن عقد ازدواج-۴-۱-۳-۴-۲-۲
- ۴۲-۴-۲-..... شرط تنصیف دارایی زوج در طلاق
- ۴۲-۴-۲-۱-..... تعریف و ماهیت و مبانی شرط تنصیف دارایی
- ۴۶-۴-۲-۱-۱-..... ایرادات وارده بر خود شرط
- ۴۷-۴-۲-۱-۲-..... نظر فقها راجع به شرط تنصیف دارایی
- ۴۸-۴-۲-۲-..... تبیین شرط تنصیف دارایی با موارد مربوط دیگر
- ۴۸-۴-۲-۱-..... شرط تنصیف دارایی و شرط اشتراک دارایی
- ۴۹-۴-۲-۲-۲-۱-..... اجرت‌المثل
- ۵۱-۴-۲-۲-۳-..... پرداخت اجرت‌المثل
- ۵۲-۴-۲-۲-۴-..... تعریف
- ۵۲-۴-۲-۲-۳-..... مقایسه شرط با اجرت‌المثل و نخله
- ۵۳-۴-۲-۲-۲-۴-..... شرط انتقال تا نصف دارایی به زن و اجرت‌المثل
- ۵۴-۴-۲-۲-۲-۴-..... شرط انتقال تا نصف دارایی و نخله
- ۵۵-۴-۲-۲-۲-۴-..... شرایط ایجاد و ایران معهد
- ۵۹-۴-۲-۲-۴-..... ارتباط بین اجرت‌المثل، نخله و شرط تنصیف
- ۵۹-۴-۲-۲-۴-..... دلایل مخالفان
- ۶۰-۴-۲-۲-۴-..... دلایل موافقان
- ۶۳-۴-۲-۲-۵-..... تفاوت اجرت‌المثل و شرط تنصیف دارایی
- ۶۴-۳-۲-۲-..... شرایط و ایرادات اجرای شرط تنصیف دارایی زوج
- ۶۴-۴-۲-۳-۱-..... شرط تنصیف دارایی ملازمه با وقوع طلاق دارد
- ۶۵-۴-۲-۳-۲-..... طلاق باید به درخواست زوج باشد
- ۶۸-۴-۲-۳-۳-..... مستند نبودن طلاق به تخلف زن از وظایف همسری یا سوء اخلاق وی
- ۷۰-۴-۲-۳-۴-..... میزان آن باید تا نصف دارایی یا معادل آن باشد
- ۷۲-۴-۲-۳-۵-..... دارایی‌ها باید در ایام زناشویی با توجه به دست‌آمده باشد
- ۷۴-۴-۲-۳-۶-..... اموال باید حین طلاق موجود باشد
- ۷۶-۴-۲-۴-..... دادرسی شرط تنصیف دارایی
- ۷۶-۴-۲-۴-۱-..... دادگاه صالح برای رسیدگی
- ۷۶-۴-۲-۴-۲-..... دادخواست
- ۷۸-۴-۲-۴-۳-..... ارائه لیست و مدارک لازم جهت وجود و اثبات اموال
- ۸۰-۴-۲-۴-۴-..... زمان اجرا و مطالبه نصف دارایی

- ۸۲.....۴-۲-۴-۵- غایب یا مجهول‌المکان بودن زوجه.....
- ۸۲.....۴-۲-۴-۶- طرق شناسایی دارایی زوج برای اعمال شرط تنصیف.....
- ۸۳.....۴-۲-۴-۷- حکم اختلاف زوجین در دارایی.....
- ۸۴.....۴-۲-۴-۸- اعسار زوج از پرداخت و اعمال شرط تنصیف.....
- ۸۵.....۴-۲-۴-۹- تزامم شرط تنصیف دارایی زوج با مستثنیات دین.....
- ۸۷.....۴-۲-۴-۱۰- تزامم شرط تنصیف با ادای دیون.....
- ۸۹.....۴-۲-۵-۱- بررسی موارد دیگری از شرط تنصیف دارایی.....
- ۸۹.....۴-۲-۵-۱- چگونگی جمع بین شرط تنصیف با اختیار مطلق مرد و طلاق.....
- ۹۰.....۴-۲-۵-۲- شرط تنصیف دارایی در عقد منقطع.....
- ۹۱.....۴-۲-۵-۳- تکلیف زوجه در صورت عدم امضاء یا فقدان شرط مذکور.....
- ۹۱.....۴-۲-۵-۴- منافی کلی شرط تنصیف دارایی.....
- ۹۲.....۴-۲-۵-۴- احوالیه‌های اثباتی داشتن شرط.....
- ۹۲.....۴-۲-۵-۴- بازگشت کی وقوع طلاق.....
- ۹۳.....۴-۲-۵-۴- مستند به سند رسمی بودن.....
- ۹۳.....۴-۲-۵-۴- ملزم نبودن زوج به پذیرش شرط.....
- ۹۴.....۴-۲-۵-۵- معایب کلی شرط تنصیف دارایی.....
- ۹۴.....۴-۲-۵-۴- امکان تأثیرپذیری از معیار اخلاق و عیوب ناصحیح.....
- ۹۴.....۴-۲-۵-۴- دشوار بودن احراز میزان واقعی رایج زوج تکلیف زوجه در ارائه دلایل اثباتی.....
- ۹۵.....۴-۲-۵-۴- لزوم دادخواست زن.....
- ۹۷.....۴-۲-۶-۴- تأثیر بعضی وقایع بر شرط تنصیف دارایی.....
- ۹۷.....۴-۲-۶-۱- تأثیر فوت مشروط علیه (زوج).....
- ۹۷.....۴-۲-۶-۲- تأثیر حجر زوج در شرط تنصیف.....
- ۹۸.....۴-۲-۶-۳- اثر تکرار طلاق بر شرط تنصیف.....
- ۹۸.....۴-۲-۶-۴- تأثیر فسخ بر شرط تنصیف.....
- ۹۹.....۴-۲-۷-۴- شرط تنصیف و دیگر حقوق مالی زنان بعد از ازدواج در حقوق ایران.....
- ۱۰۰.....۴-۲-۷-۱- مهریه.....
- ۱۰۲.....۴-۲-۷-۲- نفقه در حقوق ایران.....
- ۱۰۳.....۴-۲-۷-۳- اجرت‌المثل در حقوق ایران.....
- ۱۰۵.....۴-۲-۷-۴- نحله در حقوق ایران.....
- ۱۰۵.....۴-۲-۷-۵- ارث زوجه در ایران.....

- ۱۰۷..... شرط ضمن عقد نکاح ۴-۲-۷-۶
- ۱۰۸..... شرط اشتراک دارایی و اصل پذیرفته شده فقهی استقلال دارایی زوجین ۸-۲-۴
- ۱۱۰..... شرط اشتراک دارایی زوجه در کامن لا ۴-۳
- ۱۱۰..... رژیم مالی کامن لا در روابط زوجین ۱-۳-۴
- ۱۱۳..... سیر تحول روابط مالی زوجین در کامن لا ۲-۳-۴
- ۱۱۶..... حقوق مالی زن بعد از ازدواج در کامن لا ۴-۲-۱
- ۱۱۷..... نهادی مانند مهریه در حقوق کامن لا^۴ ۱-۱-۲-۴
- ۱۱۷..... نفقه در حقوق کامن لا^۱ ۲-۱-۲-۳-۲
- ۱۱۷..... «نفقه مستمر» ۱-۲-۴
- ۱۱۸..... و مه نفقه ۳-۲-۴
- ۱۱۸..... نفقه در بیان دادرسی ۳-۱-۲-۳-۴
- ۱۱۸..... نفقه ای ۲-۱-۲-۳-۴
- ۱۱۹..... حقوق مربوطه به نفقه^۲ ۵-۲-۱-۲-۳-۴
- ۱۲۱..... ارث زوجه در کامن لا ۳-۱-۲-۳-۴
- ۱۲۱..... اشتراک دارایی و نحوه تقسیم اموال زوجین در کشورهای کامن لا ۴-۳-۲-۲
- ۱۲۲..... تقسیم اموال در کامن لا ۱-۲-۲-۳-۴
- ۱۲۳..... تقسیم اموال در انگلیس ۲-۲-۲-۳-۴
- ۱۲۵..... تقسیم اموال در کانادا ۳-۲-۲-۳-۴
- ۱۲۶..... تقسیم اموال در آمریکا ۴-۲-۲-۳-۴
- ۱۲۸..... تفاوت شرط اشتراک دارایی در حقوق ایران و کامن لا ۳-۳-۴
- ۱۳۰..... شرط اشتراک دارایی و نابرابری در روابط زوجین ۴-۳-۴

۱۳۵..... فصل سوم: بحث و نتیجه گیری

۱۴۳..... منابع و مأخذ:

- ۱۴۳..... فهرست منابع فارسی
- ۱۴۵..... فهرست منابع غیرفارسی

مقدمه

بحث پیرامون خانواده به‌عنوان مهم‌ترین نهاد حیات انسانی همواره ذهن بسیاری را به خود مشغول داشته است. خانواده بنیادی‌ترین نهاد در اجتماعات بشری است و در جایگاه خانواده برای زوال فرهنگی یک ملت لرزنا بنیاد خانواده کافی است. به دلیل اهمیت والای این نهاد باید همواره در حفظ و صیانت از آن تلاش شه. ازدواج نهادی نیست که کسی در تفکر سود و زیان مادی آن باشد. درست است که جنبه‌های غیرمادی و معنوی ازدواج والاتر از جنبه‌های مادی آن است، اما بحث مادی آن را نباید از نظر دور داشت، لیکن با اولین حرار در رابطه زوجین، حقوق مالی به شدت در جایگاه تنازع اصلی قرار می‌گیرد و چنانچه روابط مالی همسران ابتدا با درایت تنظیم نشده باشد، مشکلات عدیده‌ای را به بار می‌آورد. از این رو لازم است تا به تمامی جنبه‌های مادی و معنوی آن توجه شود تا پایه‌های جامعه نیز مستحکم‌تر گردد. به‌وسیله عقد نکاح زن و مرد در جنبه‌های گوناگون مادی و معنوی به هم پیوند می‌خورند جنبه‌های مادی ازدواج با عقد نکاح به وجود می‌آید و در طول زندگی مشترک و به‌ویژه در هنگام طلاق در زندگی زوجین نمودار است و از آن جا که در سوا قرون و اعصار زنان به دلیل خاصیت‌های فیزیکی و روحی و ژنتیکی دستخوش تعدی و تضییع حاکم بوده‌اند، این موضوع مورد توجه بسیاری از محققین و مدققین بوده و خواهد بود و هر یک از زاویه‌های خاص به این مسئله و بحران‌های ناشی شده از آن پرداخته‌اند.

افکار عمومی بر این باور است که حقوق و قوانین ایران، لزوماً مدافع حقوق مردان بوده و زنان مورد تضییع و بی‌مهری حقوقی قرار گرفته‌اند. این نگاه شتاب‌زده و غیراصولی که متأسفانه، علیرغم تأکید بدان مقرون به صحت و حقیقت نیز نمی‌باشد در جامعه شایع بوده و نتیجه عدم شناخت و اطلاع کافی از حقوق و مطالبات زوجه در قوانین و مقررات جاری می‌باشد.